

کودکان و نوجوانان

۲

از دکتر مهدی کی‌نیا استاد دانشگاه

شماره گذشته قسمت اول را مطالعه فرمودید

قسمت دوم را این شماره مطالعه فرمائید

بوده است و آنکهی چنین به نظر میرسد که نتایج تحقیقات شاووسک کی فقط درباره خود امریکا خیلی کلیت داشته باشد.

۱ - تحقیقات دوشیکاگو - شاووسک کی درباره ۵۵۹۹۸ نفر به تحقیق پرداخته‌اند. نقشه جغرافیائی بزهکاری نوجوانی را در این شهر از سال ۱۹۰۰ تا ۱۹۲۷ برپایه توزیع

پسران بزهکار از ۱۰ تا ۱۶ ساله که تسلیم دادگاههای اطفال شده‌اند، تنظیم کرده‌اند و تراکم بزهکاری این دسته از نوجوانان را در میل سریع نشان داده‌اند و ثابت کرده‌اند که از شدت بزهکاری، به تدریج از مرکز به سوی محیط، از هر نیمدایره‌ای به نیمدایره‌ای دیگر، کاهش مییابد. (نقطه مبدا که قلب شهر

در تحقیقات جرم‌شناسی، نمیتوان از ملاحظات دقیق و انتقادات ظریف و ژرف‌نگری پرفسور لئوته مدیر انستیتو جرم‌شناسی پاریس بی‌نیاز ماند. این دانشمند عالیقدر در مبحث سنگینی که راجع به مقایسه جرم زانی شهر و روستا در کتاب پراچ خود مطرح کرده‌اند سخن را به توزیع تبهکاری در داخل شهر سرکشانده‌اند و در این زمینه چنین مرقوم داشته‌اند: مناطق بزهکاری در داخل شهرها وجود دارد. شاووسک کی محققان آمریکائی، توزیع بزهکاری نوجوانان را در شیکاگو بررسی کرده‌اند. نتایجی را که به دست آورده‌اند درباره سایر شهرهای امریکائی قابل تعمیم دانسته‌اند. در اروپا چندین تحقیق نشان داده است که توزیع در مناطق به گونه‌ای دیگر

محسوب میشود در ساحل دریاچه میشیگان قرار دارد که به شکل نیمدایره میباشد) به استثنای محله هائیکه در آنجا کارخانه ها قرار دارند و مناطق صنعتی خیلی فشرده ، نرخ تبهکاری در بخشی که محیط بر قلب شهر است از سایر بخشها بیشتر و بالاتر است . در قلب شهر آسمانخراشها و ساختمانهای عظیم مراکز امور قرار دارد . خلاصه آنکه این نیم حلقه که مرکز شهر است دقیقاً کم ثروت تر از سایر جاهاست . نرخ بزهکاری پس از آن به تدریج که از این منطقه نامساعد دور میشوند کاهش مییابد . این کاهش نرخ از نزدیکترین تا دورترین بخش به ترتیب از ۱ تا ۲ تغییر مییابد .

این تنزل که تابعی است از فاصله ، برای زمانهای مختلف از سال ۱۹۰۰ تا ۱۹۲۷ بررسی شده است و ثابت گردید که ترتیب تنزل از منطقه ای به منطقه دیگر در طی زمان ثابت مانده است هر چند که ترکیب منطقه در آن فاصله زمانی به طور قابل ملاحظه تغییر یافته است . هنگامیکه آلمانیها و سوئدیها در نیم حلقه ای که مرکز شهر را دربر گرفته سکونت داشتند نرخ تبهکاری کودکان آنها بالا بوده است . هنگامیکه لهستانیها ، ایتالیائیها و گروهائی از ملیت های دیگر در آن محل جانشین آنها شده اند نرخ تبهکاری کودکان آنان نیز به همان ترتیب بالا بوده است . در عوض یک گروه غیر مشخص ،

آلمانی یا لهستانی ، به تدریج که وضع ثروت بهتر میشد تبهکاری فرزندان آنها پائین میآمد و منطقه اقامت خود را تغییر میدادند و در محله‌هایی دورتر از مرکز که دچار فقر کمتری بود مستقر میشدند .

۲ - تسری نتایج به سایر شهرهای آمریکای شمالی - محققان چنین باور دارند که این توزیع اختصاص به شیکاگو ندارد و نظر فوق را ضمن سایر بررسیهای خویش دربارهٔ محلی بودن بزهکاری شهری ثابت کرده‌اند از مشاهدات خود نتیجه‌ای کلی بسه دست آورده‌اند که متأسفانه خیلی مسلم نیست .

بعضی از محله‌ها جرم‌زا هستند . ثمرهٔ زندگی در آن محل این است که قسمت عمده‌ای از ساکنان معلومی را به سوی جرم سوق میدهد . اشخاصیکه در منطقه اندک ناساعد بزهکار نشده‌اند در چنین محله‌هایی به سوی جرم کشانده میشوند . گروههای قومی که نخست در آنجا مستقر شده‌اند با مهاجرت خود قسمتی از تبهکاری خویش را از دست میدهند .

این مناطق جرم‌زا ، برطبق نظر آنان ، به طور کلی نزدیک یک منطقه بازرگانی یا صنعتی است . هنگامیکه جمعیت در مجموعه شهر افزایش مییابد ، جمعیت این مناطق رو به کاهش میرود . این مناطق از سکنه خالی میشود زیرا آنها از محلات قدیمی برای سکونت تشکیل شده عرصهٔ آنها برای تسامین نیازمندیهای بازرگانی یا صنعتی ، خریداران فراوانی دارد و چون به قیمت بالائی به فروش میرود بی‌درنگ ساختمان آنرا خراب میکنند و تأسیسات مناسبی برای تجارت یا صنعت در روی آنها بنا نمی‌نهند . در این ساختمانهای بنی که در نگهداری آنها دیگر اهمیتی به عمل نمیآید ، جمعیت متغیر است . در این

ساختمانها به ندرت مالکان آنها سکونت دارند قاطبهٔ ساکنان از مستأجران کم بضاعت هستند که تعداد کثیری از آن میان از مهاجران تازه وارد و غیرسفید پوست میباشند .

تعارض فرهنگی ، تناقض‌ها در مفاهیم اخلاقی ، اغلب به علت مهاجرت‌های تازه در آنجا پدید میآید . کد اخلاقی جامعهٔ آمریکائی در آنجا کمتر از سایر جاها ریشه دوانیده است به قسمی که کنترل اطرافیان بر آنها چندان اثری نداشته است و بزهکاران زورمند با تجری ویی پروائی مرتکب جنایت میشوند .

۳ - در اروپا - کلیه‌های محقر از نظر جغرافیائی بدینسان در اروپا توزیع نشده است ؛ به عکس ، در این قاره ، اغلب این گونه منازل در محیط شهر قرار گرفته‌اند . تقلیل نرخهای بزهکاری از مرکز به حومه و حوش و از آنجا به روستاها به همان روال و نظمی که در آمریکا بررسی شده است به چشم نمیخورد اما در قارهٔ قدیم نیز بین بعضی از محله‌های شهرها و جنایتکاری رابطه‌ای وجود دارد . مطالعاتیکه در روئن به عمل آمد نشان میدهد که بعضی از حومه‌های آن بیشتر از جاهای دیگر جنایت‌پرور است . در پاریس آقای بوشرون به مطالعهٔ محله‌هاییکه کانون تبهکاریهای بزرگ است پرداخت و آقای استانسو به بررسی کوچه‌هاییکه در بعضی از محلات ، کانون جرائم بیشتری است ، پرداخت معهدا هیچیک از این دو محقق دست به تحقیق دربارهٔ وجود یک رابطه‌ای مشابه با آنچه که شاوومک کی بر آن دست یافته‌اند نزده‌اند .

۴ - بررسی انتقادی نتایج شاوومک کی نتیجهٔ تحقیقات این دو محقق در خود ایالات

در عوض اینگونه سرازر، كانون ساير رفتار مجرمانه ولي مجرمانه ميباشد معهدا در آنجا بعضي از جرائم مربوط به شرکتهای بازرگانی، جرائم علیه قوانین اقتصادی و مالی و قوانین اجتماعی، بعضی اخاذیها و اعمال غیر شرافتمندانه در اسور بازرگانی، صنعتی و مالی به وقوع می پیوند که جامعه شناسان امریکائی این دسته از جرائم پوشیده از انتظار راتیهکاری سردان یقه سفید میناسند. بسیاری از اینگونه اعمال به اطلاع پلیس و دادگاهها نمیرسد بعضیها به گونه ای هوشمندانه و ماهرانه ولی برخلاف اصول اخلاقی به وقوع می پیوند که حتی مشمول قوانین تحقیقی نمیشود. اگر قرار باشد اینگونه اعمال غیر شرافتمندانه در بررسیهای جنائی و تنظیم نقشه جغرافیائی ملحوظ نشود بدیهی است که این چنین نقشه جغرافیائی

متحدہ امریکا با استثناءهای مهم و اساسی رویه روشده است ، بدان سان که قبول صحت آن بسیار دشوار و بعید به نظر میآید . تافت به ویژه خاطر نشان کرده است که توزیع بزهکاری در حلقه ها و کاهش آن از منطقه ای به منطقه دیگر ، نه برای تمام اقسام جرائم نه برای تمام شهرهای اتازونی ، نه حتی برای تمام اعصار تاریخ شهرهائیکه تحت مطالعه واقع شده اند محقق و مسلم نیست .

در ادوار تحقیق در شیکاکو ، یاجاهای دیگر ، فاصله بین بزهکار حقیقی محله های فقیرنشین و محله های اعیانی احتمالا خیلی تقلیل یافته است که از بررسی آمارها چنین نتیجه ای به نظر نمیرسد. در قلب شهر و محله های اعیانی سرقت و جرائم علیه اموال خیلی کمتر از سایر جاها به وقوع می پیوند

جنائی نمیتواند معرف حقیقی قیافه جنائی محلی باشد.

رابطه‌ای که شاو و مک کی در مورد بعضی از جرائم و برای یک دوره مخصوص تاریخ شیکاگو ثابت کرده‌اند سوء تعبیر شده است: گروهی دگرگونی بیموردی در اندیشه این دو محقق جلوه داده و ادعا کرده‌اند که چنین رابطه‌ای که در شیکاگو در عصر معین و نسبت به جرایم معینی پیدا شده یک قانون جهانی و برای تمام اعصار ثابت است. انتقادات وقتی بالا میگیرد که پای گله و شکایت از

شرح تجزیه و تحلیل فقط متوجه یک قسمت از مکانیسم عمل جرم‌زائی محله‌های نامساعد میشود و آنرا در ضعف کنترل خلاصه میکنند. ضعف کنترل اطرافیان، علت تاسه تبهکاری این مناطق نیست. در مناطق مسکونی طبقات بسیار مرفه که منازل اشخاص سرمایه‌دار آن با فضاهای سبز شکوهمند از یکدیگر جدا شده‌اند، به‌علل دیگر، کنترل چندان قوی نیست بنابراین فقط ضعف کنترل را نمیتوان علت موجه اشاعه تبهکاری دانست. (۱۱)

- (1) - Jean PINATEL; *Criminologie*, 3e. ed. Paris, 1975. No 194, p. 370.
- (2) - E. SUTHERLAND; *Principes de criminologie*, Paris, 1966. p. 194 et S.
- (3) - R. LAFON et Mlle MICHOD; *Habitat, quartier, ville et indaptation juvénile, sauvegarde de l'enfance*, sept. - Oct. 1953, P. 639-695.
- (4) - Olof KINBERG; *Les problèmes fondamentaux de la criminologie*. Paris, 1959. P. 207. درباره تأثیر کثرت جمعیت داخلی منزل در رفتار، به کارهای: Journée internationale de prophylaxie criminelle du 1er Mars 1964 (Etudes internationales de psycho-sociologie criminelle, Nos 9-10 Oct. 1965 P. 3 à 55) رجوع شود.
- (5) - PINATEL; *Ouv. cit.* P. 370
- (6) - O. KINBERG; *Ouv. cit.* P. 207.
- (7) - J. PINATEL; *Ouv. cit.* P. 370
- (8) - Chombard de LAUWE; *Milieu social et état dangereux*, Conférence du IIe Cours international de criminologie, P. 255 à 262.
- (9) - J. PINATEL; *Ouv. cit.* P. 371 et 372.

دانشگاه لیژ تحت عنوان «جرم‌شناسی مجموعه‌های بزرگ شهری در فرانسه» به سال ۱۹۶۵ سخنرانی کرد که متن گزارش ایشان در جلد ۳۹ سخنرانی‌های بین‌المللی آن دانشگاه از صفحه ۲۱۵ تا ۲۶۳ چاپ شد.

(۱۰) - J. CONSTANS در مجله علوم جنائی سال ۱۹۶۷ تحت عنوان «تبهکاری در مجموعه‌های بزرگ» (از صفحه ۹۱ تا ۱۰۰ تحقیقات خود را عرضه داشته است و پرفسور لواسور استاد دانشکده حقوق پاریس، در

- (11) - Jacques LEAUTE; *Criminologie et science pénitentiaire*, Paris, 1972. P. 325 à 328.